

AVIZ
referitor la propunerea legislativă
pentru modificarea și completarea Legii nr. 272/2004 privind
protecția și promovarea drepturilor copilului

Analizând propunerea legislativă pentru modificarea și completarea Legii nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului (b397/20.06.2022), transmisă de Secretarul General al Senatului cu adresa nr. XXXV/3206/28.06.2022 și înregistrată la Consiliul Legislativ cu nr. D763/28.06.2022,

CONSILIUL LEGISLATIV

În temeiul art. 2 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 73/1993, republicată și al art. 33 alin. (3) din Regulamentul de organizare și funcționare a Consiliului Legislativ,

Avizează favorabil propunerea legislativă, cu următoarele observații și propuneri:

1. Propunerea legislativă are ca obiect modificarea și completarea unor dispoziții din Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

Potrivit *Expunerii de motive*, demersul legislativ vizează definirea noțiunii de *înstrăinare părintească*, stabilirea modalităților în care aceasta poate fi constatată, efectele juridice ale constatării existenței înstrăinării părintești, urmând a fi instituite măsuri în contextul creșterii numărului de dispute judiciare între părinți cu privire la exercitarea în comun a autorității părintești, cu privire la modalitatea de păstrare a relațiilor personale între copii și părintele cu care aceștia nu locuiesc în mod constant, precum și cu privire la stabilirea modului în care fiecare dintre părinți va contribui la cheltuielile de creștere și educare ale copilului.

Propunerea legislativă face parte din categoria legilor organice, fiind incidente prevederile art. 73 alin. (3) lit. p) din Constituția României, republicată, iar în aplicarea dispozițiilor art. 75 alin. (1) din legea fundamentală, prima Cameră sesizată este Senatul.

2. Precizăm că, prin avizul pe care îl emite, Consiliul Legislativ nu se pronunță asupra oportunității soluțiilor legislative preconizate.

3. Semnalăm că, potrivit art.154 din actul normativ de bază „Elaborarea proiectelor de acte normative care fac referire la oricare dintre drepturile copilului prevăzute de prezenta lege *se realizează obligatoriu cu avizul* Ministerului Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice”.

4. La **formula introductivă**, în considerarea dispozițiile art. 42 alin. (2) din Legea nr. 24/2000, republicată, cu modificările și completările ulterioare, partea din debut va fi reformulată, astfel: „Parlamentul **României** adoptă ... ”.

5. Luând în considerare faptul că actul normativ este constituit dintr-un singur articol, potrivit normelor de tehnică legislativă, acesta va fi marcat prin expresia „**Articol unic**”.

6. La **partea introductivă** a actualului **art. I**, în acord cu uzanțele de redactare ale actelor normative, este necesară inserarea expresiei „**al României**” după sintagma „Monitorul Oficial” și a mențiunii „**cu modificările și completările ulterioare**”, după datele de identificare ale editorialului în cauză.

7. La actualul **art. I**, la **pct. 1**, pentru o redactare specifică stilului normativ, este necesară reformularea **părții dispozitive**, astfel:

„1. La **articolul 2 alineatul (6)**, litera c) se modifică și va avea următorul cuprins:”.

Observația este valabilă și pentru **partea dispozitivă** a **pct. 8**.

8. Părțile dispozitive ale **pct. 5, 7 și 10**, prin care se dispune modificarea unei subdiviziuni structurale din cuprinsul unui articol, vor fi reformulate, potrivit acestui modelul:

„... La articolul ... alineatul (...) se modifică și va avea următorul cuprins”.

9. La **pct. 2**, în acord cu uzanțele de redactare a actelor normative, partea dispozitivă vor fi reformulată, astfel:

„2. La **articolul 4** după litera g) se introduc trei noi litere, **lit. h)-j) cu următorul cuprins:**”.

Potrivit acestui model vor fi reformulate și **părțile dispozitive** ale **pct. 4 și 11**.

În textul prevăzut pentru **art. 4 lit. h)**, întrucât potrivit normelor de tehnică legislativă, forma și estetica exprimării nu trebuie să prejudicieze stilul juridic, precizia și claritatea dispozițiilor, propunem reformularea sintagmei „*urmărit sau asumat și apropiat*”.

La textul prevăzut pentru **art. 4 lit. j)**, pentru corectitudinea redactării, expresia „părintele instrinat” va fi redată sub forma „părintele **înstrăinat**”.

10. La **pct. 3**, în acord cu exigențele normelor de tehnică legislativă, este necesar ca **partea dispozitivă** să fie redactată, astfel:

„3. La **articolul 6** litera k) se modifică și va avea următorul **cuprins:**”.

11. La **pct. 4**, este necesară reformularea textului prevăzut pentru **art. 6 lit. m)**, întrucât acesta nu îndeplinește cerințele privind claritatea și previzibilitatea normelor juridice, în această formulare neputând fi aplicabil.

12. La **pct. 5**, pentru considerente de redactare, marcarea alineatului sub forma „4)” va fi redată, astfel: „(4)”. Reiterăm observația pentru **pct. 10**, la marcarea textului propus pentru **art. 36 alin. (7)**.

13. La **pct. 6**, în concordanță cu rigorile normelor de tehnică legislativă, propunem ca **partea dispozitivă** să fie reformulată, astfel:

„6. La **articolul 18**, după **alineatul (3)** se introduce un nou alineat, **alin. (3¹)**, cu următorul **cuprins:**”

În textul prevăzut pentru **art. 18 alin. (3¹) partea introductivă**, în acord cu normele de tehnică legislativă, propunem ca trimiterea la „... alin. (1) lit. a), b) și c)” să se realizeze sub forma „... alin. (1) **lit. a) - c)**”.

Pentru rațiuni de redactare, termenii din debutul enumerărilor de la lit. a) și b) vor fi redați cu inițială mică. Reiterăm observația pentru **pct. 13**, la textul prevăzut pentru **art. 140¹ alin. (3)**.

Referitor la textul propus pentru **art. 18 alin. (3¹) lit. b)**, potrivit căruia „instanța de judecată (...) dispune ca programul de relații personale cu privire la un copil înscris la o unitate de învățământ să se desfășoare pentru o perioadă de până la 7 zile consecutive într-un interval de 14 zile, în toate perioadele de peste an în care copilul nu se afla în vacanțele prevăzute de programa școlară”, semnalăm că acesta trebuie să fie în acord cu prevederile *art. 396 din Legea nr. 287/2009 privind Codul civil*, republicată, cu modificările și completările ulterioare, potrivit căroră „*instanța de tutelă hotărăște, odată cu pronunțarea divorțului, asupra raporturilor dintre părinții divorțați și*

copiii lor minori, ținând seama de interesul superior al copiilor, de concluziile raportului de anchetă psihosocială, precum și, dacă este cazul, de învoiala părinților, pe care îi ascultă”.

14. La **pct. 7**, în conformitate cu exigențele normelor de tehnică legislativă, este necesară marcarea articolului prin inserarea cifrei „**(1)**”, în fața textului propus.

La textul propus pentru **art. 20 alin. (1)**, utilizarea sintagmei „*precum și pentru respectarea **dispozițiilor** privitoare la stabilirea locuinței copilului*” nu răspunde cerințelor privitoare la claritatea și predictibilitatea textului normativ, întrucât nu se detaliază ce dispoziții sunt avute în vedere. Textul trebuie să fie clar formulat, întrucât nerespectarea acestor dispoziții generează posibilitatea aplicării unor măsuri cu caracter asiguratoriu sau penalități pe zi de întârziere.

Totodată, norma trebuie să stabilească care este actul prin care se constată nerespectarea dispozițiilor în cauză, act care constituie temeiul pe baza căruia se pot aplica penalitățile de întârziere. Reiterăm observația pentru **pct. 8**, la textul propus pentru **art. 20 alin. (2) lit. a)**.

15. La părțile dispozitive ale **pct. 7 și 8**, care dispun modificarea **art. 20 alin. (1)**, precum și a **alin. (2) lit. a)** a aceluiași articol, sugerăm contopirea celor două părți dispozitive într-un singură, care să prevadă modificarea în integralitate a articolului, în următoarea redactare:

„... **Articolul 20 se modifică și va avea următorul cuprins:**”.

În continuare, se va reda textul integral al art. 20, ipoteză în care punctele părților dispozitive subsecvente trebuie renumerotate.

16. La **pct. 8**, la textul propus pentru **art. 20 alin. (2) lit. a)**, referitor la cuantumul penalităților de întârziere „între 5% și 10% din venitul net lunar al celui obligat la plata acesteia, dar nu mai puțin de 100 lei; în cazul în care instanța constata existența unei situații de înstrăinare părintească, stabilirea penalității este obligatorie, iar limitele minime și maxime ale penalității se dublează”, precizăm că acest text trebuie să fie în acord cu *art. 906 alin. (2) și 910 alin. (3) din Legea nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă*, republicată, cu modificările și completările ulterioare, (privitoare la executarea hotărârilor judecătorești și a altor titluri executorii referitoare la minori), potrivit cărora „Când obligația nu este evaluabilă în bani, instanța sesizată de creditor îl poate obliga pe debitor, prin încheiere definitivă dată cu citarea părților, să plătească în favoarea creditorului o penalitate de la 100 lei la 1.000 lei, stabilită pe zi de întârziere, până la executarea

obligației prevăzute în titlul executoriu”, respectiv „Dacă debitorul nu se va conforma somației executorului, acesta, la cererea creditorului, va sesiza instanța de executare pentru a se face aplicarea prevederilor art. 906”.

17. La pct. 9, în concordanță cu rigorile normelor de tehnică legislativă, **partea dispozitivă** va avea următoarea redactare:

„...După **articolul 20** se introduce **un nou articol**, art. 20¹, cu următorul **cuprins**:”.

Totodată, pentru rațiuni normative, este necesar ca, în fața textului nou introdus să figureze expresia „**Art. 20¹**”. Reiterăm observația pentru **pct. 12-16**.

La textul propus pentru **art. 20¹**, potrivit căruia „Atunci când instanța de judecată stabilește obligarea părintelui cu care copilul nu locuiește la plata unei pensii lunare de întreținere în favoarea copilului executabilă în bani, pensia nu va fi datorată pentru perioadele de timp mai lungi de 7 zile consecutive ale programului de relații personale”, precizăm că, acesta trebuie să fie în acord cu *art. 499 alin. (4) din Legea nr. 287/2009 privind Codul civil*, republicată, cu modificările și completările ulterioare, potrivit căruia „În caz de neînțelegere, întinderea obligației de întreținere, felul și modalitățile executării, precum și contribuția fiecăruia dintre părinți se stabilesc de instanța de tutelă *pe baza raportului de anchetă psihosocială*”.

18. La pct. 10, referitor la textul propus pentru **art. 36 alin. (7)**, potrivit căruia sunt incluse printre motivele întemeiate pentru care instanța să decidă ca autoritatea părintească să se exercite de către un singur părinte, încălcarea gravă sau repetată a autorității părintești a celuilalt părinte, înstrăinarea părintească, precum și oricare altă imposibilitate obiectivă a părinților de a colabora pentru luarea în comun a deciziilor privitoare la copil, precizăm că este necesară detalierea în cuprinsul *Expunerii de motive* a argumentelor care stau la baza acestor soluții legislative. În acest sens, precizăm că, potrivit art. 398 alin. (1) din *Legea nr. 287/2009 privind Codul civil*, republicată, cu modificările și completările ulterioare, „Dacă există motive întemeiate, *având în vedere interesul superior al copilului*, instanța hotărăște ca autoritatea părintească să fie exercitată numai de către unul dintre părinți.”

19. La pct. 11, în textul prevăzut pentru **art. 43 lit. e)**, cu privire la exprimarea „*înstrăinării parentale*”, având în vedere norma prevăzută la **pct. 2**, în textul prevăzut pentru **art. 4 lit. h)**, unde este

definită expresia „*înstrăinare părintească*”, pentru menținerea unității terminologice, recomandăm utilizarea aceleiași sintagme pentru desemnarea aceleiași noțiuni.

20. La **pct. 12**, pentru respectarea normelor de tehnică legislativă, **partea dispozitivă** va avea următorul conținut:

„... **Articolul 140 se modifică și va avea următorul cuprins:**”.

În textul prevăzut pentru **art. 140**, pentru o redactare specific normativă, propunem redarea sintagmei „...cu excepția celor prevăzute de art. 140¹-140²,” sub forma „...cu excepția celor prevăzute la **art. 140¹ și 140²**,”.

21. În ceea ce privește **părțile dispozitive ale pct. 13-16**, întrucât acestea vizează inserarea consecutivă a unor articole, propunem comasarea lor într-o singură parte dispozitivă, în următoarea redactare:

„... **După articolul 140 se introduc patru noi articole, art. 140¹ - 140⁴, cu următorul cuprins:**”.

22. În textul prevăzut pentru **art. 140¹ alin. (1)**, privitor la termenul „minor”, corelat cu norma de trimitere la „art. 133”, specificăm că în acest articol sunt folosite substantivele „copilului/copilul”, motiv pentru care sugerăm utilizarea unei terminologii unitare.

Referitor la textele propuse pentru **alin. (2) și (3)**, precizăm că, în situația existenței înstrăinării părintești, prin cele două texte normative se creează un regim diferențiat între ipoteza în care instanța a stabilit, prin hotărâre judecătorească, modalitatea de exercitare a autorității părintești și locuința copilului și ipoteza în care o astfel de hotărâre nu a fost încă luată, diferențiere care nu se justifică, din perspectiva interesului superior al copilului (art. 263 alin. (1) din Codul civil - orice măsură privitoare la copil, indiferent de autorul ei, trebuie să fie luată cu respectarea interesului superior al copilului).

La **alin. (3) lit. a)**, pentru precizia normei de trimitere, în locul sintagmei „... prevăzute de art. 18 alin. c) și g)” va figura expresia „... prevăzute la art. 18 **alin. (1) lit. c) și g)**”.

La **alin. (3) lit. b)**, este de analizat dacă norma nu ar trebui să aibă în vedere consilierea psihologică a părintelui înstrăinat.

23. La textul prevăzut pentru **art. 140² alin. (1)**, potrivit căruia „Atunci când instanța de judecată este investită cu o cerere de ordonanță președințială în care urmează a fi dispuse măsuri cu privire la copil, ... termenul maxim de soluționare este de 45 de zile de la data introducerii cererii de chemare în judecată”, este necesară corelarea acestei dispoziții cu

art. 999 alin. (3) din Legea nr. 134/2010, republicată, cu modificările și completările ulterioare, *care reglementează procedura de soluționare a ordonanței președințiale. Potrivit enunțului acestuia „Judecata se face de urgență și cu precădere, nefiind admisibile probe a căror administrare necesită un timp îndelungat. Pronunțarea se poate amâna cu cel mult 24 de ore, iar motivarea ordonanței se face în cel mult 48 de ore de la pronunțare.”*

Totodată, semnalăm că textul prevăzut pentru **art. 140² alin. (2)**, reia ceea ce este prevăzut la art. 999 alin. (1) din Legea nr. 134/2010, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

24. La textul propus pentru **art. 140³ alin. (1)**, potrivit căruia „... instanța de judecata procedează la ascultarea unui minor care nu a împlinit vârsta de 14 ani *doar cu participarea unui psiholog din cadrul direcției generale de asistență socială și protecția copilului*”, precizăm că acesta trebuie corelat cu art. 264 alin. (1) din Legea nr. 287/2009 privind Codul civil, republicată, cu modificările și completările ulterioare, potrivit căruia „În procedurile administrative sau judiciare care îl privesc, *ascultarea copilului care a împlinit vârsta de 10 ani este obligatorie*. Cu toate acestea, poate fi ascultat și copilul care nu a împlinit vârsta de 10 ani, dacă autoritatea competentă consideră că acest lucru este necesar pentru soluționarea cauzei.”

La **art. 140³ alin. (2)**, sub aspectul respectării normelor de tehnică legislativă, partea de debut va fi reformulată, astfel:

„... **Dispozițiile art. 231 din Legea nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, republicată**, cu modificările și completările ulterioare, ...”.

Referitor la sintagma „Prevederile art. 231 ale Legii 134/2010 - Codul de Procedura Civila, ... *se aplica prin asemănare audierii copilului*”, nu răspunde cerințelor de claritate și predictibilitate a textului normativ, neputând fi aplicat, fiind necesară, așadar, redarea explicită a dispoziției preconizate.

Reiterăm observația cu privire la formularea de la **alin. (4)**, potrivit căreia „Prevederile art. 332 alin. (1) și (3), art. 334 și art. 337 ale Legii 134/2010 - Codul de Procedură Civila ... *se aplica prin asemănare raportului redactat de psihologul din cadrul Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția copilului*”.

Totodată, în acord cu uzanțele de redactare ale actelor normative, partea de început a textului propus pentru **alin. (4)** va fi reformulată, astfel:

„(4) **Dispozițiile** art. 332 alin. (1) și (3), art. 334 și **337 din Legea nr. 134/2010, republicată**, cu modificările și completările ulterioare, ...”.

25. Sub aspectul redactării, la textul prevăzut pentru **art. 140⁴ alin. (1)**, referirea la actul normativ invocat în text se va face, astfel: „... Prevederile art. 330 și **următoarele din Legea nr. 134/2010, republicată**, cu modificările și completările ulterioare, ...”.

În textul prevăzut pentru **art. 140³ alin. (3) și (4)**, sunt utilizate substantivele „*raport/raportului*”, iar, în textul **art. 140⁴** sunt uzitate formulările „*raport de evaluare psihologică*” și „*raportului de expertiză psihologică*”. Pentru utilizarea unei terminologii specifice într-un anumit domeniu, propunem optarea pentru o singură variantă.

Referitor la sintagma „În cauzele în care urmează sa fie dispuse măsuri cu privire la minor, ... *instanța de judecată poate dispune efectuarea unui raport de evaluare psihologică*”, având în vedere implicațiile pe care, constatarea existenței înstrăinării părintești, le generează față de exercitarea autorității părintești și locuința minorului, sugerăm instituirea obligației efectuării acestui raport de evaluare psihologică.

Totodată, pentru claritatea și predictibilitatea textului normativ, este necesară revederea și reformularea sintagmei „Prevederile art. 330 si urm. ale Legii 134/2010 - Codul de Procedura Civila, ... *se aplică prin asemănare*.”

PRESEDINTE

Florin IORDACHE

București
Nr. 871/25.07.2022